

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

שיחת השבוע

יש חדש

הילולת הרש"ב

ביום רביעי, ב' בניסן, חל יום ההילולא ה־93 של אדמו"ר הרש"ב (רבי שלום-דובער) מליובאוויטש, נשיאה החמישי של חסידות חב"ד ומייסד ישיבת 'תומכי-תמימים'. הוא נסתלק בשנת תר"פ. בבתי-כנסת חב"ד יהיו התועודיות מיוחדות לציון היום.

מדריך לפסח

צעירי-חב"ד הוציאו לאור לקראת פסח את החוברת פסח, יוצאים לחירות – כל מה שצריך לדעת על חג הפסח. בחוברת, הצבעונית והמהודרת, מוגש הרקע ההיסטורי של החג, וכן סיפור יציאת מצרים, משמעות החג, הלכות החג, וכיצד מתכוננים לפסח ועורכים את הסדר כהלכתו. יש גם סיפור מרגש על פסח במחנה השמדה, תיאור מהלך אפיית מצה שמורה ותמונות מסדרי פסח בעולם. החוברת כתובה בלשון בהירה ושווה לכל נפש, ונועדה להנחיל לציבור הרחב את תוכני החג. להשיג בבתי-חב"ד.

מאות סדרים בארץ

לצד הסדרים המתקיימים ברחבי העולם בתי-חב"ד בארץ עורכים מאות סדרים ציבוריים, בכל עיר בארץ. הסדרים מיועדים לכל שכבות הציבור, לכל המעוניין לחגוג את הסדר כהלכתו, באווירה חסידיית שמחה ומאחדת. ההשתתפות מותנית ברישום ובאישור מראש. פרטים במוקד חב"ד *3770.

זמני השבוע

יהושלים תל-אביב חיפה בארשבע אילת ניוירוק

5:36	5:24	5:24	5:12	5:21	5:06
כניסת השבת					
6:36	6:20	6:22	6:20	6:21	6:19
צאת השבת					

המולד: יום שלישי, 6 בבוקר, 21 דקות ו-14 חלקים
ראש-חודש ניסן: ביום השלישי

מידע על סדרי מוקד חב"ד פסח עם חב"ד *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

האם נוכל לאחות את הקרע?

אמנם לשעה קלה נראה שקבוצה אחת זוכה בהישגים על חשבון חברתה, אבל במבט כולל כולנו מפסידים

זה קורה דווקא בימים שבהם נוצרה התקרבות בין הציבורים (צילום: מאיר אלפסי)

אנחנו כבר שומעים דיבורים המבטאים את התשוקה העזה לנקמה. אלה התבטאויות אומללות, המזכירות את המשל של התלמוד על אדם שסכינו פגע בידו האחת, האם 'נקום' ביד האוחזת בסכין על-ידי שיחתוך גם אותה?! אבל גם אם כל הדיבורים האלה לא יתמשו והאחריות תגבר, עדיין הם משקפים את עומק הפגיעה ותחושת הנבגדות.

צעד ראשון להשתלבות

חבל כל-כך שהמהלך הזה מתחולל אחרי שבמרוצת השנים נוצרה התקרבות גדולה מאוד בין הציבורים. החיבור הזה היה מבורך, והביא לידי התחזקות התורה מזה ולידי הגברת האחידה בארץ-ישראל מזה. אט-אט החלה לחלחל לתודעת כל חלקי הציבור כי אין כאן ערכים השייכים לציבור כזה או אחר, אלא אלה ערכים היקרים לעם ישראל כולו.

מה יקרה עכשיו? – קשה מאוד לדעת. האם יהיה אפשר לאחות את הקרעים ולרפא את הפצעים? – התשובה אינה קלה. המהלך האומלל הזה ייזכר לשנים רבות, ויידרש מאמץ גדול בשביל לקומם את ההריסות ולחבר את השברים.

ואולי שיא הציניות טמון בהכרזה שהמהלך הזה נועד לקדם את ה'השתלבות' של הציבור החרדי בחיי המדינה. אתם מבינים, הצעד הראשון להשתלבות הוא לבעוט החוצה את נציגיהם של 527,760 בוחרים, ולומר להם: אתם מחוץ למחנה. עכשיו הם ממש ירצו להשתלב!

עדיין לא ברור כיצד תסייג תיים מלאכת הרכבת הקואליציה ומה יהיו פניה, אבל דבר אחד כבר ברור – אלה ימים עצובים לכל מי שרוצה באחדות העם וחרד מפני יצירת שסע וקרע בתוכנו. הכאב גדול שבעתים מכיוון שהקרע נפער בין יהודים מאמינים ושרי מרי תורה ומצוות, וזו התפתחות מדאיגה ביותר.

לכאורה מדובר בפוליטיקה ובמאבקי כוח בין מפלגות,

שכמותם התקיימו מאז ומעולם. פעם אחת גוברת מפלגה אחת וזוכה בעמדות-כוח גדולות יותר, ופעם אחרת הגלגל מתהפך לטובת חברתה. אילו כך היה, לא היינו טורחים לעסוק בזה. אבל כאן קרה דבר מהותי הרבה יותר – נוצרה ברית שכל מהותה החרמה של ציבור גדול וחשוב בעם-ישראל.

בתפילות הימים הנוראים אנו אומרים "מי יחיה ומי ימות". לפעמים בני-אדם נאבקים ביניהם על 'מי יחיה' – כל אחד ואחד רוצה 'לחיות' טוב יותר, וזה טבע העולם. אבל כאשר המאבק הוא על 'מי ימות' – על חיסולו של הזולת – זה כבר סיפור אחר לגמרי.

עומק הפגיעה

כולנו מכירים את המשל על האב הזקן שאסף את בניו קודם פטירתו וביקש מהם לשבור אלומת קש מהודקת. כל הבנים ניסו את כוחם ולא הצליחו, ואז הפריד האב את האלומה, והראה לבניו שאפילו בהיותו על ערש-דוויי בכוחו לשבור זה אחר זה את אניצי הקש כשהם מפורדים.

למרבה הצער הצליח שטן המחלוקת לתקוע טריז בקרב ציבור שומרי המצוות. אמנם לשעה קלה נראָה שקבוצה אחת זוכה בהישגים על חשבון חברתה, אבל במבט כולל כולנו מפסידים. הלוא העולם סובב כגלגל, ומה תאמר אותה קבוצה אם בעתיד הקרוב או הרחוק תיווצר מציאות אחרת, ובה תיכרת הברית נגדה ונגד כל היקר לליבה?

המשכן והארון

ובין הקב"ה, אבל אין היא מגיעה לאחדות שנוצרת על-ידי התורה.

שני הדברים נחוצים

עתה מובן מדוע המדרשים מחלקים בין המשכן, המכונה 'אכסניה לעצמי', ובין הארון, המוגדר 'אכסניה לתורה'. המשכן מבטא את החיבור של השכינה עם המציאות הגשמית של העולם, הן על-ידי עצם החומרים הגשמיים שמהם נבנה המשכן, הן על-ידי הקרבנות, שבאים מן העולם הגשמי.

אולם הארון מבטא גילוי אלוקי מסוג אחד, גילוי שיש לו המעלה המיוחדת של אחדות מוחלטת עם הבורא. הקב"ה רוצה את שני העניינים האלה - הן ההתחברות של המציאות הגשמית עם הקדושה האלוקית, על-ידי המשכן הגשמי ועל-ידי קיום המצוות, הן האחדות המופלאה שנוצרת על-ידי התורה, המסומלת בארון. ובכל זאת יש כאן שני דברים ושני ביטויים של הקדושה, כפי שעולה מדברי המדרשים.

(לקוטי שיחות כרך טז, עמ' 434)

אמרת השבוע

טובה למי

הרבי הרש"ב (רבי שלום דובער) מליובאוויטש הורה פעם אחת לבנו הרי"צ (רבי יוסף יצחק) לנסוע למקום מסויים ולהושיט עזרה לחסיד אחד, איש-עסקים, שהיה שרוי במצוקה.

כשחזר הרי"צ מהנסיעה נכנס אל אביו ואמר: "קיימתי כל מה שביקשת ממני. עשיתי את הטובה לאותו חסיד בצורה השלמה ביותר".

אמר לו אביו: "טעות בידך. לא עשית טובה לחסיד, עשית טובה לעצמך. את הטובה לאותו חסיד עשה הקב"ה, ואתה זכית להיות שליחו של הקב"ה למלא את רצון ההשגחה העליונה".

פתגם חסידי

"מהי התבוננות? אדם צריך להתבונן מה הוא יכול להיות, מה הוא מוכרח להיות, ומה הוא בהווה. זוהי התבוננות!" (אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש)

בית לה', מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות". לעומתו, הרמב"ן סבור שעיקרו של המשכן הוא "מקום מנוחת השכינה, שהוא הארון".

למעשה אין כאן מחלוקת, שכן במשכן היו שני עניינים: א) מנוחת השכינה, דבר שבא לידי ביטוי בארון; ב) חיבור הקדושה עם העולם הגשמי, דבר שהתבטא בהקרבת הקרבנות, שעל-ידם התעלתה המציאות הגשמית לקדושה.

משכן וארון בלב האדם

שני המרכיבים האלה קיימים גם בחייו של כל יהודי, שכן בליבו של כל יהודי קיים ה'משכן', שעליו נאמר "ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם" - "בתוך כל אחד ואחד מישראל". הארון מייצג את לימוד התורה, ואילו הקרבנות מייצגים את קיום המצוות.

לימוד התורה יוצר אחדות מופלאה בין האדם ובין הקב"ה, שכן התורה היא חכמתו של הקב"ה, וכשהאדם קולט ומבין את חכמתו של הבורא, נוצרת אחדות עצומה ביניהם. גם על-ידי המצוות נוצרת התחברות בין האדם

פרשתנו מספרת על עשיית הארון: "ויעש בצלאל את הארון". במדרש נאמר שמשך הורה לבצלאל לבנות תחילה את המשכן ואחר-כך את הארון. אמר לו בצלאל: "אין כבודה של תורה בכך, אלא אנו עושים את הארון ואחר-כך המשכן. לפיכך זכה שייקרא (הארון) על שמו". כך נאמר גם במדרש שני, שהקב"ה אמר: "תיקנתם אכסניה לעצמי, ועכשיו תִּקְנוּ אכסניה לתורה, שתהא שרויה אצלי".

מדברי המדרשים עולה שעניינו של הארון שונה מעניינו של המשכן. אך הלא עיקר השראת השכינה במשכן הייתה על-ידי הארון. כדברי הרמב"ן: "עיקר החפץ במשכן" הוא "מקום מנוחת השכינה שהוא הארון". איך אפשר להפריד בין השניים ולומר שהמשכן הוא 'אכסניה לעצמי' ואילו הארון הוא 'אכסניה לתורה'?

עיקרו של המשכן

בעניין עיקרו של המשכן מצאנו שתי דעות: הרמב"ם סבור שעיקרו של המשכן הוא הקרבת הקרבנות - "מצוות עשה לעשות

מן המעיין

המשכן | מאת הרב אליעזר ברוד

העדיים חזרו

"משכן העדות" (שמות לח, כא). 'עדות' רומז ל'עדיים' - הכתרים שקיבלו בני ישראל במתן תורה. על-ידי חטא העגל איבדו את עדיָם, ובעשיית המשכן נתרצה הקב"ה, וחזרו ונמשכו להם ה'עדיים'. לכן המשכן נקרא 'משכן העדות'.

(אור התורה)

שני משכנות

"אלה פקודי המשכן, משכן העדות" (שמות לח, כא). התורה כופלת ואומרת "המשכן משכן" לרמז על שני משכנות, המשכן הרוחני שלמעלה והמשכן הגשמי שלמטה. אולם המילה 'העדות' נאמרה במשכן השני דווקא, מפני ש'עדות' שייכת רק בדבר מכוסה ונעלם. לכן צריכים עדות שבמשכן הגשמי הייתה השראת השכינה.

(לקוטי שיחות)

קם מאליו

"ויביאו את המשכן אל משה" (לט, לג). שלא היה יכול להקימו שום אדם, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקב"ה: איך אפשר הקמתו על-ידי אדם? אמר לו: עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נוקף וקם מאליו.

(רש"י)

עדיין יש פניות

"וירא משה את כל המלאכה... ויברך אותם משה"

(שמות לט, מג). עם כל מה שהושקע במשכן, הרי הוא מעשה ידי אדם, ובמעשי ידי אדם, גם כשהם נעשים 'לשמה', ייתכן שיהיו בהם פניות עצמיות. על כן משה מתפלל ומבקש: "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם".

(ספר השיחות תרצ"ו)

חכמה אינה תלויה בייחוס

"בצלאל... למטה יהודה ואהליאב... למטה דן" (שמות לה, לד). את בצלאל, בן השבט החשוב ביותר - שבט יהודה, זיווגו עם בן השבט הפחות בחשיבותו, שבט דן. ללמדנו שבתחום החכמה אין הייחוס בעל חשיבות.

(מאוצרנו הישן)

תיקון הזהב

"ויהי זהב התנופה" (שמות לח, כד). לאור המטרה הקדושה והכוונות הטובות קיבל הזהב תנופה וזכה לתיקון. על-פירוב, כשאינן יודעים איך לנהוג בזהב, הוא גורר את האדם לירידה עמוקה.

(המגיד ממזריטש)

נדבה ברצון

"והם הביאו אליו עוד נדבה בבוקר בבוקר" (שמות לו, ג). זה סימנה של נדבה הניתנת ברצון ובכל הלב, שהנותן בא מעצמו ומביאה "בבוקר בבוקר"; משכים ונותן.

(כלי יקר)

לוחות בחשאי

נרעשת למדיי התעוררה משנתה הרבנית רבקה, אשת רבי שמואל מליובאוויטש. החלום שחלמה הסעיר אותה. היא לא ייחסה חשיבות לחלומות, אך הפעם לא היה מדובר בחלום רגיל.

היא הייתה רעיית בנו הצעיר של אדמו"ר ה'צמח צדק' מליובאוויטש. זה היה כעשר שנים אחרי נישואיהם, וכבר היו להם כמה ילדים. באותו לילה, ב'י בכסלו תר"ך, ראתה בחלומה את אמה ואת סבה, אדמו"ר ה'אמצעי', רבי דובער (שכבר הלכו לעולמם), ושניהם נראו שמחים.

אמה פנתה אליה ואמרה: "רבקה, את ובעלך כתבו ספר תורה".

הסבא אמר: "ויהיה לכם בן טוב, ואל תשכחו לתת לו את שמי".

אמה הוסיפה ואמרה: "רבקה, השומעת את מה אבי אומר לך?".

ואז הקיצה משנתה. החלום העסיק אותה במהלך היום, אבל היא לא סיפרה עליו לבעלה. היא לא רצתה להטריד את בעלה בענייני חלומות.

עברו כמה ימים וחמותה חלתה. רבקה, כלתה, שהתה לצידה וסעדה אותה. בבוקר הוטב לחמותה, ואחרי התפילה נכנס אליה בעלה, ה'צמח צדק', לדרוש בשלומה.

רבקה שמעה כי חמותה סיפרה לבעלה על חלום שחלמה בלילה. הרבי הגיב: "כתוב בגמרא שחלום יפה לחולה. בעניין החלומות יש שתי גישות: האחת, המאמינה בהם והמתייחסת כבובד'ראש למשמעותם, והשנייה שאינה מאמינה בהם".

כאן פנה פתאום הרבי לעבר כלתו, רבקה, ואמר: "חלום טוב ודאי שיש לקיימו".

רבקה התרגשה מדברי חותנה, הרבי. היא הבינה שידע ברוחקודשו על החלום שחלמה. "אם-כן", החליטה, "עליי לספר את החלום לבעלי".

אולם בגלל טרדות שהעסיקו אותה באותם ימים לא מצאה הזדמנות לספר לבעלה על החלום, ובתוך כך הגיע י"ט בכסלו, חג הגאולה של רבי שניאורזלמן מלאדי.

באותו לילה שוב חלמה רבקה. הפעם ראתה את אמה, סבה, ועוד יהודי זקן שלא הכירה. אמה פנתה אליה ואמרה: "רבקה, את ובעלך כתבו ספר תורה". סבה אמר: "ויהיה לך

בן טוב". היהודי הזקן אמר: "אמן, כן יאמר השם".

כאן פנתה אמה אל הזקן ואמרה: "סבא, בךך אותה". עכשיו הבינה רבקה שהזקן הוא אדמו"ר הזקן, אבי סבה. הוא בירך אותה, וסבה ואמה ענו 'אמן'. גם היא ענתה 'אמן' בקול רם, והתעוררה משנתה.

בעלה, רבי שמואל, כבר היה ער

באותה שעה, ופתאום שמע את אשתו אומרת 'אמן' בקול רם. כשראה שהתעוררה שאל: "על מה היה ה'אמן' שאמרת?". רבקה נטלה את ידיה ואמרה לו כי חלמה חלום ועוד מעט תספר לו אותו.

כאשר סיפרה לבעלה את שני החלומות, התרגש רבי שמואל ואמר: "חלום טוב הוא! מדוע לא סיפרת לי? חלומות כאלה אינם דברים פשוטים.

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

חודש של גאולה

עם-ישראל חי ופועל על-פי שני לוחות-שנה: הראשון הוא הלוח הרגיל, שמתחיל בתשרי ומסתיים באלול; השני מתחיל בניסן ומסתיים באדר. על-פי הלוח הראשון חודש תשרי הוא החודש הראשון של השנה, ואילו על-פי הלוח השני חודש תשרי הוא החודש השביעי, והחודש הראשון הוא – ניסן.

במדרש (שמות רבה פרשה טו"א) נאמר: "משבחר הקב"ה בעולמו, קבע בו ראשי-חודשים ושנים; ומשבחר ביעקב ובניו, קבע בו ראשי-חודש של גאולה". פירוש הדבר, שהלוח המתחיל בתשרי קשור יותר עם הנהגתו הכללית של העולם, ואילו הלוח שמתחיל בניסן קשור לצד העל-טבעי, הצד של הגאולה, שהוא הצד האמיתי של עם-ישראל.

הנהגה טבעית והנהגה ניסית

בשתי דרכי הנהגה הקב"ה מנהיג את עולמו. הנהגה אחת היא הנהגה הטבעית, הקשורה בסדרי העולם ובחוקי הטבע. הנהגה השנייה היא הנהגה הניסית, העומדת מעל לטבע ומשדדת את מערכות הטבע. חודש תשרי, המציין את בריאת העולם, הוא החודש הראשון של שיטת הנהגה הטבעית; ואילו חודש ניסן, שבו נגאלו אבותינו ממצרים ונעשו להם הניסים הגדולים, הוא החודש הראשון של הנהגה הניסית.

על-פי זה ניטיב להבין את דברי המדרש. לעולם כולו קבע הקב"ה "ראשי-חודשים ושנים", שהוא לוח-השנה הרגיל, המתחיל בתשרי והמציין את הנהגה הטבעית. אבל "משבחר ביעקב ובניו, קבע בו חודש של גאולה" – לעם היהודי קבע הקב"ה עוד לוח-שנה, המתחיל בניסן והמציין את הנהגה הניסית.

עם-ישראל חי ומתקיים אפוא בעת ובעונה אחת בשני מישורים: מצד אחד הוא חי בדרך הטבע, על-פי חוקי הטבע ומגבלותיו, אבל מצד שני יש בו תמיד יסוד על-טבעי, שאינו כפוף לטבע ולחוקיו.

מצד אחד, יהודים חיים בדרך הטבע: בני-אדם האוכלים ושותים, נולדים ומתים, צוחקים ובוכים – אנשים ככל האדם, לא מלאכים. ועם זה, הם מצליחים בדרך כלשהי לשרוד ולפרוח על-אף כל התחזיות ולמרות כל הרדיפות וההשמדות, ששום עם אחר לא נתנסה בשכמותן. כמה פעמים במהלך ההיסטוריה ניבאו ה'מומחים' את כיליונו של העם היהודי, והוא, כאילו לועג לכל המומחים ולכל התחזיות (הנכונות על-פי חוקי הטבע הרגילים) – חי וקיים. זה עם-ישראל, שבמקביל לחוקי הטבע יש לו חוקיקיום משלו, חוקים על-טבעיים שייסודם בקב"ה.

גאולה כהרפיעין

שני המישורים הללו קיימים גם בעבודת ה'. כל אדם יש דברים שבכוחו לבצע ויש דברים שאינם בני-ביצוע בעיניו. ואולי באמת אין ביכולתו לבצע דברים מסויימים, על-פי מצב כוחותיו ואפשרויותיו. כל זה היה נכון לו הנהגה היחידה התופסת לגבי הייתה הנהגה הטבעית; אבל מאחר שהקב"ה מנהיג גם בהנהגה ניסית – בכוחו להתעלות מעל מגבלותיו ולבצע גם את הדברים הנראים לו בלתי-אפשריים. כי זה כוחו של יהודי, שגם ה'נס' הוא חלק טבעי ממנו.

לכן הגאולה יכולה לבוא תיכף ומיד ממש, מפני שניתן לעם-ישראל הכוח לפעול על-פי "חודש של גאולה" – הנהגה על-טבעית. אמנם מצד הסדר הטבעי הגאולה צריכה לבוא בתהליך מסויים, שגם דורש זמן וכו', אבל ברגע שיהודי מתעלה למימד הניסית שבו – הוא יכול לגרום שהגאולה תבוא כהרף-עין, תיכף ומיד ממש. זו משמעותו של חודש ניסן, חודש הגאולה, החודש הראשון של לוח-השנה המציין את הנהגה הניסית, הנהגה של הגאולה.

אלה דברים העומדים ברומו של עולם".

רבי שמואל החליט כי ספר התורה ייכתב על קלף שיוצרו מעורות של בהמות שנשחטו כהלכה. עורות כאלה היו קשים להשגה, וכמה שבועות עברו עד שנתקבלו.

כשסיפר רבי שמואל לאביו על החלומות, ציווהו אביו שהתחלת כתיבת ספר התורה תיעשה בחשאי, בחדרו, ביום ט"ו בשבט, ובנוכחות בניו בלבד, אָחיו של רבי שמואל.

עם התקדמות כתיבת ספר התורה החלה להתגשם גם ברכתו של הסב. רבי שמואל קבע את מועד הסיום למחרת יום הכיפורים בשנת תרכ"א. כבר נעשו כל ההכנות והוכנה סעודת מצווה גדולה.

אולם באותו יום בבוקר קרא ה'צמח צדק' לבנו ואמר לו: "היום תערוך סעודה גדולה. אני אבוא לסעודה ואומר דברי חסידות. אולם את ה'סיום' לא תעשה היום".

בי"ג במרחשוון אמר הרבי לבנו: "היום בערב תזמין את הסופר אל חדרי ונעשה את ה'סיום' בחשאי".

"אני", סיפרה רבקה, "תפתי את מעיל ספר התורה, וכאשר הכנסתי את המעיל לחדרו של חותני, אמר לי: 'מזל טוב! יקיים השם יתברך את דברי הברכה שבירכו אותך חותני וסבי'".

כעבור שבעה ימים בדיוק, בכ' במרחשוון, נולד הבן. לביל הברית הודיע ה'צמח צדק' לאבי הילד שהברית לא תהיה מחר. ואכן, כשבאו למול את הילד התברר שאי-אפשר לעשות את הברית.

כעבור קצת פחות מחודש, לביל הנהר השני של חנוכה, הורה ה'צמח צדק' לבנו: "מחר תעשו את ברית המילה של בנכם, והיא תהיה בחדר התפילה שלי, ובחשאי, במעמד אָחיי והקרובים ביותר, שלא יהיו יותר משני מניינים. והלוחות שניתנו בחשאי נאמר עליהם 'לא ימוש מפיד ומפי זרעך אמר ה', מעתה ועד עולם'".

ה'צמח צדק' הורה לקרוא לילד שלום-דובער, שלום על שם אביו, ודובער על שם אדמו"ר ה'אמצעי', כפי שביקש מאם הילד פעמיים בחלומותיה.

הילד הזה גדל ברבות הימים לכ"ק אדמו"ר הרשב"ב מליובאוויטש, שייסד את ישיבת 'תומכי תמימים' ופיתח במאמרו את לימוד החסידות לרמות גבוהות של עומק, עד שחסידיים כינו אותו ה'רמב"ם של תורת החסידות'.

הרשב"ב נסתלק בשנת תר"פ ברוסטוב.

מילה זו מילה

רק בערב פורים יכול היה הרב דוד גולדברג (64), רב העיר הוף שבגרמניה, לנשום לרווחה. בחצי השנה האחרונה עמד במוקד 'סערת המילה' שהסעירה את גרמניה ועוד מדינות רבות. יממה לפני פורים התבשר כי זוכה מהתביעות שהוגשו נגדו בגין 'נזק לילדים' כביכול.

התקשורת לא תמכה

מי שחשב שהרב גולדברג ישנה את שגרת יומו, התבדה. "הוספתי לקיים את הבריתות, בלי מורא. כמעט בכל יום ערכתי ברית במקום אחר בגרמניה, כפי שנהגתי קודם לכן. התגובות שקיבלתי היו רבות ומגוונות. היו שעודדו ותמכו, והיו ששיגרו נאצות וקללות. התקשורת בגרמניה לא הייתה ממש בעדנו, וכמותה רוב בני העם הגרמני".

תפנית דרמטית התחשה בימי חנוכה, כאשר בית-המשפט בעיר קלן קבע כי מילת ילדים "מהווה פגיעה בגוף הילד", כלשון הפסיקה. "היה ברור לגמרי שאין הם דואגים לבריאות ילדי ישראל, אלא זה עוד גלגול של אנטישמיות", אומר המוהל. הוא מספר כי לאורך כל ימי המאבק הייתה עלייה בשיעור האירועים האנטישמיים.

"האמת ניצחה"

כאמור, בערב פורים צלצל אליו התובע הכללי של גרמניה והודיע לו כי כל התביעות נגדו בוטלו. התובע אמר כי הוא רשאי להמשיך בעריכת הבריתות, בלי שום חשש. "קיימתי עד

הכול התחיל מבחינתו בשיחת טלפון של עיתונאי שביקש ממנו תגובה על תלונה שהוגשה נגדו על היותו מוהל. את התלונה הגיש רופא שטען כי "מילת ילדים אינה חוקית ומהווה פגיעה בגוף". הרב גולדברג חשב בתחילה שמתלוצצים איתו. "כשהבנתי שזה רציני קמו פתאום לנגד עיניי ימי הרומאים והיוונים שניסו למנוע מיהודים למול את ילדיהם", הוא אומר לנו השבוע, כשהוא ברכבת בדרכו לברית מילה בעיר בוכום.

קמפיין תקשורת

מאותה שיחת טלפון השתנו חייו. עוד באותו יום עטו על ביתו עשרות עיתונאים וצלמים וביקשו את תגובתו על העתירה. תביעת הרופא - שלאחריה באו עוד עשרות תביעות מצד רופאים וארגוני 'זכויות אדם' - הייתה אות הפתיחה לסערה ציבורית סביב סוגיית המילה.

העותרים ניהלו קמפיין תקשורת עתיר-ממון נגד ברית המילה. זר שנקלע לגרמניה באותם ימים היה מדמה כי תם המשבר הכלכלי. מהדורות החדשות נפתחו בפולמוס הציבורי סביב המילה,

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

סדר פסח מוקדם

שאלה: במרכז רפואי שדורשים לערוך את הסדר מבעוד יום, האם אפשר לקיים בשעה כזאת את מצוות ליל הסדר כהלכתן?

תשובה: בכל שבת ויום-טוב אפשר להקדים לקבל את השבת מ'פלג המנחה' ואילך. לעשות קידוש ולאכול סעודת שבת ויום-טוב, אבל בליל הסדר הדין שונה, מכיוון שקרבן הפסח "אינו נאכל אלא בלילה", ומצה ומרור הושו לו, ואף ארבע כוסות תיקנו חז"ל רק בזמן הראוי לאכילת מצה. נוסף על כך אסרו חז"ל לאכול מצה בערב פסח. לכן יש לעשות כל מאמץ להתחיל בעריכת הסדר רק אחרי צאת הכוכבים.

בשעת הדחק אפשר להקדים ולקדש מיד אחרי שקיעת השמש, אך להקפיד שיגיעו לקטע "רבן גמליאל היה אומר" רק לאחר צאת הכוכבים. אם ממש אין ברירה - אפשר להקדים ולקדש אחרי 'פלג המנחה' (בת"א 16:59), משקיבלו עליהם את קדושת

החג בהדלקת נרות או בתפילת ערבית. בני עדות המזרח רשאים ליטול ידיהם ולקבוע סעודתם על 'מצה עשירה', ואחרי צאת הכוכבים יברכו (רק) 'על אכילת מצה' על מצה רגילה.

לבני אשכנז אפשר אולי להתיר להתחיל את הסעודה אחרי השקיעה באכילת מצה רגילה, ולהגיע ל"רבן גמליאל" אחר צאת הכוכבים, ובלבד שיקפידו לאכול אז עוד 'כזית' מצה. ולא יברכו כלל 'על אכילת מצה'. כשגם זה אי-אפשר יש לדון להתיר גם להגיע אחר השקיעה ל"רבן גמליאל", לשתות כוס שנייה, ולקיים אז גם את מצוות אכילת מרור וכורך, ובלבד שימתינו לאכילת האפיקומן עד אחרי צאת הכוכבים, ואכן כולם יקפידו לאכול אז 'כזית' מצה דאורייתא.

את קיום מצוות 'סיפור ביציאת מצרים' יכוונו לקיים באמירת חלק מ'הורדו' הגדול או מ'נשמת', העוסקים בעניין זה, או לפחות בברכה שנייה של ברכת המזון.

מקורות: פסחים צטב, תוס', רא"ש ומרדכי שם. תה"ד סי' קלז. שו"ע או"ח סי' רסז ס"ב. ר"ס תעב. שו"ע אדה"ז שם ס"ב. סי' תפד. שו"ת מעשה חושב ח"ז סי' ג' וש"נ.

"תחושת הקלה". המוהל הרב גולדברג

היום כארבעת אלפים בריתות, ואמשיך לעשות זאת כל חיי", הוא אומר בהתרגשות. "הדבר הטוב שיצא מכל הפרשה, שיהודים רבים החלו להתעניין בברית המילה".

הרב גולדברג, יליד ירושלים, בא לפני לגרמניה כעשרים שנה. "באותה תקופה היגרו המונים מברית-המועצות לגרמניה, ובהם יהודים רבים", הוא מספר. "התחלתי לקיים פעילות, ואני ממשיך בה עד היום הזה. ניהלנו חיים שקטים ורגועים, עד לסערה שפרצה. לאורך כל המאבק הרגשתי שאני מנהל את מלחמת ה' והיה לי ברור שאנצח, שהעם היהודי ניצח. ואכן, האמת ניצחה".

מעבדות לחרות
ע"פ תורת הקבלה והחסידות

סמינר פסח בכפר הנפש האון על שפת הכנרת
שיעורים סדנאות והפעות עם מיטב המרצים
ביניהם הב"ח רחל בולטון
פסחין מלא, טיולים, מועדון לדים ונוער, חוף חמה נפרד,
אטרקציות והפעות יחידות ומרתקות

www.hitkashroot.com | info@hitkashroot.com | 052-6584770, 03-9302030

מעוביין לקנות ספרי תורה פסולים
(גם מיועדים לגביה)
וכן כלי כסף, רימונים לס"ת, כתרים, אצבעות, מגילות אסתר פסולות ועוד...
052-9772525

תנורים לאפיית מצות
תנורים מקצועיים לאפיית מצות הפועלים על גז עם "אבן סמוע" בטכנולוגיה חדשה ומתקדמת.

מה סימנד בתנור ירושלים
אפיה שווה, אין צורך להפוך את המצות.
אפיה מהירה, פחות מ-10 שניות למצה.
לפי כל החומרות וההיזורים.
אפיה בענעם של פעם.
בטיחות! מיחידת חסכונית בגז.
מתפרק ל-4 חלקים ונוח לאסוף.

כמו כן ניתן לרכוש את כל הכלים הדרושים לאפיית מצות.
02-587-60-60

מישהו שומר על החיילים? דיסקית רוחנית שמירה והגנה לחיילים

תליון קדוש נוסף לשרשרת הדיסקיות של החיילים. המאגד את כל התורה, ספר התהילים וספר התנאים **חת"ת**, ממוחזר במיקרופילם התליון בעל חור להשחלה והוא מהווה מעין תליון נוסף לשרשרת הדיסקיות של החיילים.

להזמנות צלצלו: 03-9606431
שלום מישראל יודאיקה כפר חב"ד - www.770.MN

הסרת משקפיים ללא מגע בעין!!!

יש לך ביטוח משלמים?
בוא לממש את זכותך!

לבדיקת התאמה ללא תשלום:
052-4578445 (מאיר)
www.assuta-optic.co.il

אסוטה אופטיקה רגאים שזה בטוח!